

A GYEPNÖVÉNYEK TARTÓSÍTÁSA

Schmidt János

Az intenzíven művelt gyepek legeltetés útján nem hasznosított termését tartósított formában használjuk fel a kérődzők, valamint a lovak takarmányozásában. A fűszéna, valamint a fűszilázs, illetve -szenázs fontos szerepet tölt be az említett állatfajok takarmányozásában. A kérődzők esetében az említett takarmányok nemcsak azért fontosak, mert táplálóanyagokat biztosítanak az állatok számára, hanem azért is lényegesek, mert strukturális hatékonysággal bíró nyersrost tartalmuk folytán hozzájárulnak az emésztőtraktus (főleg a bendő) jó működési feltételeinek megteremtéséhez.

A gyepnövények esetében a tartósításnak mind a két alapvető módja, a szénává szárítás, valamint az erjesztés egyaránt jó eredménnyel végezhető el. A szénakészítés különböző technológiai variánsai közül a renden szárított széna bálázás útján történő betakarítása a legáltalánosabban elterjedt eljárás. Nagyüzemekben a hagyományos kisbálákat növekvő ütemben szorítja ki a nagybálás technológia, ami ennek az eljárásnak a termékenyebb voltával áll összefüggésben. A nagybálás technológia fűszéna betakarítás céljára alkalmasabb, mint lucernaszéna készítéséhez, ami a kisebb mechanikai veszteségre vezethető vissza. Fűszéna bálázásakor a felszedési és kamravesztés következtében előálló fehérjevesztés nem több 13-15%-nál, szemben a lucernaszénával, amelynél ez a veszteség elérheti a 20-25%-ot.

Az erjesztéses technológiák közül napjainkban a fűszenázs készítést alkalmazza legszélesebb körben a gyakorlat. Ez az eljárás egyszerűségével magyarázható. A fűfélék cukor-pufferkapacitás hányadosa 1,5-2,0 értékek között változik. Ebből következően a fűféle zöldtakarmányokat 30-35% szárazanyag tartományban célszerű silózni. Ilyen szárazanyag-tartalom esetén számíthatunk stabil szilázsra és relatíve kisebb veszteségre.

A szenázkészítés legnagyobb gondja az eljárás időjáráshoz kötöttsége és ebből következően esetenkénti (rossz időjárás esetén) nagy táplálóanyag vesztesége. A szenázkészítés táplálóanyag vesztesége csökkenthető, a szenázs minősége javítható valamilyen tartósítószer használatával. Napjainkban a biológiai tartósítószeres térhódítása figyelhető meg. Az ún. harmadik generációs biológiai tartósítószeres már nemcsak liofilezett homofermentatív tejsavbaktérium starterkulturát tartalmaznak, hanem sejtfalbontó enzimek révén képesek arra, hogy a silózendő növény nyersrostjának lebontása útján érdemben növeljék a növényben az erjeszthető szénhidrát mennyiséget. Az optimális megoldást (legkisebb táplálóanyag veszteség, jó minőség) a fonnasztás és valamilyen megbízható hatású biológiai tartósítószer kombinációja jelenti.

Szerző: Dr. Schmidt János egyetemi tanár
Nyugat-Magyarországi Egyetem
9200. Mosonmagyaróvár, Vár u. 2.